

Megyei elnöki intelem Hajdú-Biharból: Jövőképet kell adni az agrárium szereplőinek

■ 12–13. oldal

Méhész és gazdálkodó:
pró és kontra

■ 18–19. oldal

Hasznosabb-e a precízen
kijuttatott tápanyag?

■ 6. oldal

Tojáságazat: gondok
belül és kívül

■ 21. oldal

OPEL COMBO CARGO

A NÉMET GÉP, AMI BEINDÍTJA VÁLLALKOZÁSÁT

FEDEZZE FEL AZ OPEL COMBO CARGÓT!

WWW.OPEL.HU

- ÚJ COMBO CARGO BUSINESS MODELL AKÁR NETTÓ 4 199 999 FT-ÉRT¹
- MAXIMÁLIS TERHELHETŐSÉG: 975 KG²
- AKÁR 4,4 M³ RAKTÉR³

2019-es év Kishaszongépjárműve
az Opel Combo Cargo

OPEL 5 ÉV GARANCIA
ÉS BALESETBIZTOSÍTÁS UNIQA

¹ A feltüntetett ár a Combo Cargo Business modell vásárlása esetén december 15-ig történő megrendelés esetén érvényes. A WLTP mérési ciklus szerint az ajánlatban szereplő Combo Cargo kombinált fogyasztása 3,9-5,7 l/100 km, kombinált CO₂-kibocsátása: 104-131 g/km.

² A Combo Cargo XL modell változat esetén a maximális terhelhetőség 975 kg a vezetővel együtt.

³ A Combo Cargo XL modell változat esetén és rakodányilásos választással akár 4,4 m³ raktér alakítható ki.

5 év garancia: A 2+3 év kiterjesztett garancia max 100.000 km futásteljesítményig. A Meghosszabbított Jótállás a gyári alap jótállással megegyező tartalmú teljes jótállás. A Meghosszabbított Jótállás időtartama az új járművekre vonatkozó alap gyártói 2 éves/korlátlan futásteljesítményre szóló gyártói jótálláson felül, annak végétől kezdődően 3 évig, de legfeljebb 100.000 km futásteljesítmény eléréséig (attól függően, hogy melyik következik be hamarabb) terjed ki. 2019. november 1. és 2022. szeptember 30. között vásárolt autók mellé az Uniqa 3D Opel csoportos élet-, baleset- és betegségbiztosítást adjuk ajándékba. A biztosítás részletes ismertetése és feltételei: www.opel.hu/uniqa. A képen extraktént választható, feláras felszerelés is látható. A képen látható autó illusztráció.

Tartalomjegyzék

4. Sorra újulnak meg a falugazdász-irodák • Újabb együttműködés a kamara és az AGRYA között
5. Felére olvadtak a jégkárbejelentések
6. Hasznosabb-e a precízen kijuttatott tápanyag?
8. Három a magyar igazság – a változás nyolc lépcsőfoka (Negyedik rész)
10. Betelt a pohár a nyugat-európai gazdáknál
12. Jövőképet kell adni az agrárium szereplőinek
14. Kamarai segítséget kérnek a haletetőanyag-gyártók • Védőháló az időjárás kockázatok ellen
16. Elhúzódozó uniós folyamatok és ezek hatása a Közös Agrárpolitikára
17. Meg kell őrizni a házisertés pestismentességét
18. Minden esetben a növényvédő szer a felelős?
19. A méhek környezetünk őrszemei, biológiai indikátorok
20. Mindenki számára előnyösek az ágazati képzőközpontok
21. Tojáságazat: gondok belül és kívül
22. Előremutató iowai példák a nitrogénhasználat terén

Esélyt teremtő átalakulás előtt az agrárium

Az ipari forradalomnak nyolcvan év kellett ahhoz, hogy átfogó társadalmi, gazdasági és technológiai változásai kifarjanak és elterjedjenek az akkori fejlett világ bizonyos régióiban. A digitalizáció ennél jóval rohamosabb tempóban alakítja át világunkat, forradalmasítva az államigazgatástól a településfejlesztésig, a pénzügytől a gazdaságig, a tudományoktól a művészetig, az oktatástól a kommunikációig szinte mindent. Nem kivétel ez alól a mezőgazdaság sem. Az agrárdigitalizáció felbecsülhetetlen lehetőségeket hordoz magában, esélyt teremtő átalakulás az ágazat, annak valamennyi szereplője és a nemzetgazdaság számára.

Már rég nem a kényelemről szól: életképességet, versenyképességet jelent a gazdálkodóknak egy olyan világban, ahol az emberiség élelmiszerigénye fordítottan arányos a természeti erőforrások véges lehetőségeivel. A hazai mezőgazdaság kibocsátása 2010 óta másfélszeresére nőtt, ám ez nem jelenti a fejlődési kapacitása csúcst. A digitális átállás becslések szerint 60%-kal növelné a magyar agrárgazdaság termelési hatékonyságát. A Digitális Jólét Program keretében kidolgozott Digitális Agrárstratégia (DAS) mérföldkővet jelent a hazai mezőgazdaság fejlesztése vonatkozásában. A DAS a következő három évre megfogalmazza az agrárium digitalizációjához szükséges lépéseket annak érdekében, hogy a magyar mezőgazdaság minél felkészültebben tudjon reagálni az egyre gyorsuló és elkerülhetetlen digitális átalakulás támasztotta kihívásokra. Intézkedései elősegítik a hazai agrárium versenyképességének, jövedelmezőségének, exportteljesítményének növelését oly módon, hogy közben a környezet szennyezésének csökkentését, erőforrásaink gazdaságosabb felhasználását is előírnyozza, illetve eredményezi. A modern technológiák már jó ideje jelen vannak a hazai szektorban, jelenleg azonban főként a nagyobb, az újításokat megfinanszírozni képes szereplők körében terjedtek el. A DAS intézményesíti, kiterjeszti, rendszerbe foglalja a digitális átállást, célja, hogy a magyar agrárium minden szereplője annak nyertesévé váljon, mérettől függetlenül.

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara élen jár a magyar agrárium digitalizációs törekvéseinek felkarolásában és generálásában. A NAK Tech Lab inkubációs programunk révén keressük a hazai agrárszektor és élelmiszeripar leginnovatívabb megoldásait és minden tőlünk telhetőt megteszünk annak érdekében, hogy az agrárinnovációt segítő startup vállalkozások lehetőséghez jussanak. Programjainkkal nézünk szembe a generációváltás, a klímaváltozás és a technológiaiaváltás jelentette kihívásokkal, ezzel is hozzájárulva a DAS sikeréhez.

Györfly Balázs
elnök

Nemzeti Agrárgazdasági Kamara

NAKLAP, A NEMZETI AGRÁRGAZDASÁGI KAMARA LAPJA – VII. évfolyam, 11. szám

Alapító: Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, Györfly Balázs elnök Cím: 1115 Budapest, Bartók Béla út 105–113.

Zöld szám: +36 80 900 365 E-mail: ugyfelszolgalat@nak.hu Portál: www.nak.hu Kiadó: Maraton Lapcsoport – Multivizió Kiadói Kft.

Felelős kiadó: Heffler György és Vida-Varga Andrea ügyvezető igazgatók Főszerkesztő: Dénes Zoltán Főmunkatárs: Andó Patrik

Lapmenedzser: Tremmer Tamás +36 20 534 7137 Fotók: Gyulai Tóth Zoltán, Lévai Zsolt, Shutterstock.com

Szerkesztőség és hirdetésfelvétel: 8200 Veszprém, Házgyári út 12., E-mail: naklap@maraton.hu ISSN 2064-308X A hirdetések és egyéb reklámkiadványok tartalmáért a kiadó felelősséget nem vállal. A Maraton Lapcsoport Kft. politikai hirdetéseket nem fogad be.

NEMZETI AGRÁRGAZDASÁGI KAMARA

Sorra újulnak meg a falugazdász-irodák

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara 650 fős falugazdász-hálózata számos területen segíti a tagságot. A szervezet célja, hogy falugazdászai – a rendszeres kitelepüléseken túlmenően – igényes környezetben tudják fogadni az ügyfeleket. Ezért is újította fel az elmúlt hónapokban több falugazdász-irodáját, illetve jelenleg is több helyen folyamatban van ezek fejlesztése.

Az elmúlt hónapokban több irodát érintően is jelentős munkálatok folytak mind körzetközponti, mind kisebb létesítményekben, amelyeknek köszönhetően szeptemberben, illetve októberben már megújult, korszerű környezetben fogadhatták az ügyfeleket Szekszárdon, Mohácson, Szolnokon, Kunhegyesen, Kunszentmiklóson. A felújítások során egységes arculatot, berendezést kaptak a helyiségek, ami alapvetően a soron következő irodafelújításoknál is.

A falugazdászok munkájuk során többek közt gyűjtik a termésbecsléshez, állapotminősítéshez szükséges adatokat, segítenek az időjárás-káresemények felmérésében, igazolásokat állítanak ki. Emellett egyebek közt ingyenesen végzik az österme-lői igazolványokkal kapcsolatos ügyintéztést – ezzel eddig mintegy egymilliárd forintot spórolva meg az ország gazdálkodóinak. Valamint a kamarai falugazdász-hálózat aktív közreműködésével 2014 óta több

mint 1000 milliárd forint támogatáshoz jutottak a gazdálkodók.

A köztisztviselők tagjai érdekeinek hatékony képviselője vezérli, továbbá kiemelt célja magas szintű kiszolgálásuk, tevékenységük segítése, versenyképességük növelésének támogatása gyakorlatorientált szolgáltatásokkal. A kamara által kialakított szolgáltatások ügyfelek felé köz-

vetítésében a falugazdászoknak kiemelt szerepük van. A NAK további, előremutató célja, hogy a jövőben még inkább segítse a gazdák, agrárvállalkozások adminisztrációjához, bürokráciához kötődő problémáinak megoldását; biztosítsa, hogy csak a termeléssel, illetve az értékesítéssel kelljen foglalkozniuk.

■ NAK

Újabb együttműködés a kamara és az AGRYA között

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara és a Fiatal Gazdák Magyarországi Szövetsége újabb közös szervezésű programokkal segíti a hazai fiatal gazdálkodókat. Az Így neveld az álmaid! kurzus a fiatal, kezdő gazdálkodókat segíti a vállalkozói készségeik fejlesztésében.

Folytatódik a NAK és az AGRYA 2018-ban elindított, fiatal gazdálkodókat célzó együttműködése. A fiatal gazdák közvetlen információs támogatását, együttműködésüket és a hálózatosságukat segítő Egyetemi Fiatal Gazda Klubok Program és a Fiatal Gazda Klubok Program mellett induló harmadik közös kezdeményezés az Így neveld az álmaid! címet kapta. Ez utóbbi a fiatal, kezdő gazdálkodókat segíti a vállalkozói készségeik fejlesztésében.

A Fiatal Gazda Klubok keretében, 2019 őszén folytatjuk rendezvényesorozatunkat, amely során olyan aktuális témákat tűztünk napirendre, mint az osztatlan közös földek helyzete, a növényvédelmi kihívásaink és a gazdálkodói kockázatok kezelése. A Fia-

tal Gazda Program keretében a két szervezet az agrár-egyetemistákat is a fókuszban tartja, a 2019/2020-as tanévben folytatódik az Egyetemi Fiatal Gazda Klub rendezvénysorozat is.

Az Így neveld az álmaid! programot az AGRYA már pilot jelleggel

2016-ban elindította, amely során jól láthatóvá vált, hogy a fiatal gazdálkodók esetében hiányoznak az alapvető vállalkozói ismeretek. Ezen tapasztalatokra építve egy egyedülálló programot és tematikát dolgoztunk ki, amely során az információátadás egy szimulált vállalkozói kör-

nyezetbe kapcsolódik. Ennek a kezdeményezésnek az agrárvállalkozásokra specializált adaptációjára vállalkozik most a NAK az AGRYA-val közösen. A módszertan középpontjában továbbra is élményszerűség marad. A résztvevők a saját gazdaságuk elemzését, értékelését végzik majd el az új tudásra, tapasztalatokra építkezve. Fontos eleme a programnak, hogy erősítse az együttműködési készséget is a résztvevők között. A programban 16 fiatal agrárvállalkozó vehet majd részt, akik egy országos pályázat keretében kerültek kiválasztásra. Mivel az eredményes működéshez nélkülözhetetlenek a vállalkozói ismeretek, így a program részeként közgazdasági, jogi, számviteli, adózási, kommunikációs és marketing alapismereteket kapnak a résztvevők. A gyakorlati feladatokon keresztül az alapkészségek is fejlődnek a tételes információátadáson túl.

■ NAK

Felére olvadtak a jégkárbejelentések

A jégkármentesítő rendszer működése nyomán idén a mezőgazdasági károkon belül a jégkár aránya csupán 12 százalék volt.

Európában egyedülként Magyarországon épült ki az ország teljes területét lefedve a jégkármentesítő rendszer 2018 tavaszán, amelynek kedvező hatása már az első évben jelentkezett – hangsúlyozta Feldman Zsolt, az Agrárminisztérium mezőgazdasági felelős államtitkára. Mint fogalmazott, a talajgenerátoros jégkármentesítő rendszer országos kiépítésére a Vidékfejlesztési Program nyújtott lehetőséget, amelynek keretében – 1,8 milliárd forint uniós forrást is felhasználva – a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) valósította meg a fejlesztést. A rendszer működtetésére az Agrárminisztérium a

Kárenyhítési Alapból évente 1,5 milliárd forintot biztosít a kamara számára.

Feldman Zsolt kiemelte, hogy a rendszer működése többszörösen kifizetődik az országnak, hiszen a megtérülést nemcsak az mutatja, hogy 2017-ről 2018-ra egymilliárd forinttal csökkentek a Kárenyhítési Alap jégkárok után fizetett kiadásai, de ezen túlmenően jelentős károktól védte meg a gazdálkodókat, a lakossági tulajdonban, önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanokat, eszközöket és az ipari létesítményeket egyaránt.

Az országos jégkármentesítő rendszer második üzemelési évében a gazdálkodók 37 ezer hektár-

ra jelentettek be jégkárt, ami nagyjából a fele a 2017-es, utolsó országos védekezés nélkül töltött év értékének. A jégkár aránya a bejelentett mezőgazdasági káron belül 12 százalék volt, míg korábban ez többször is elérte a 37 százalékot is, így a statisztikák szerint az elmúlt 5 év átlagához viszonyítva ez a szám kevesebb mint a felére csökkent. „Ugyan ezek még csak a bejelen-

tett károk, a tényleges kárfizetésekéről csak jövőre rendelkezünk majd adatokkal, de nyugodtan megállapíthatjuk, hogy az országos jégkármentesítő rendszer második évében is több milliárd forint kárt előztünk meg csak a mezőgazdaságban” – mutatott rá Györffy Balázs, a NAK elnöke. A kamara üzemeltetésében idén már április 15-én elindított országos jégkármentesítő rendszerben a védekezést végző talajgenerátorok a szeptember végéig tartó védekezési szezonban országos szinten 101 napon kaptak riasztást. A megyei adatokat vizsgálva kiderül, hogy Borsod-Abaúj-Zemplén megye a csúcstartó, ahol 447 órát, míg Győr-Moson-Sopron megyében 227 órát üzemelt az országos jégkármentesítő rendszer.

■ NAK

Hozzon ki többet vállalkozásából napelem rendszereinkkel

e.on Solar

Ismerje meg korszerű megoldásainkat, és vegye kézbe energiaköltségeit még ma! Bizza ránk napelemes rendszere kiépítését és válassza az E.ON Solart teljes körű ügyintézésessel, a tervezéstől az engedélyeztetésen át a kivitelezésig.

Az E.ON által telepített napelemrendszer Polgáron.

eon.hu/solar

Hasznosabb-e a precízen kijuttatott tápanyag?

A szántóföldi növénytermesztésben a tápanyagok minél precízebb kijuttatása a jobb eredmény irányába vezet.

Változó körülmények között, mint amilyen a szántóföldi növénytermesztésben tapasztalható, a precizitás mindig kifizetődik. A tápanyagok helyspecifikus kijuttatása azonban, ha nem vagyunk kellően pontosak és körültekintőek, bizony meglepetéseket is okozhat. Pedig a haszon lenne a lényeg.

Mik lehetnek ezeknek a meglepetéseknek az okai? Ma a változó dózisu tápanyag-utánpótlásnak nincsenek – nem kellene, hogy legyenek – technikai akadályai. Elvileg ez (lenne) a legegyszerűbb része, de a gondok már az alapoknál jelentkeznek. Az első a termőzónák lehatárolása. Fontosak a bemeneti információk, amelyek lehetnek hozamtérképek, műhold- és légi felvételek, talajszkenelésből származó vezetőképesség-térképek. A zónalehatárolás problémája elsősorban nem az adatok típusából vagy azok felvételezésének módjából származik, hanem az éghajlati sajátosságainkban rejlik. Azaz az eltérő évjáratok sokszor változó mintázatot adnak, sőt viselkedhetnek teljesen inverz módon is. Gondolok itt a belvizes és az aszályos évek homlokegyenest eltérő hatására. Minden zóna a helyén van, de az eredmény ellentétes. Ez tervezési paradoxon, ám erről senki sem beszél.

A meglepetések másik forrása az, hogy a szakma axiómaként kezeli, hogy minden kijuttatott tápanyag megtérül. Ennek azon-

ban ellentmondanak a Kárpát-medencében lezajlott talajképződési folyamatok, illetve a tápanyag-utánpótlási kísérletek is.

A tápanyag-utánpótlási számítások alapját képező eredmények jelentős része tartamkísérleti körülmények közül származik. Ezek termelési tanácsadásban való alkalmazása félrevezető lehet, mert a tartamkísérletek eredményei nem azt mutatják meg, hogy mennyi tápanyagot kell vagy kell-e egyáltalán az adott évben kijuttatni, hanem azt,

hogy ha 20–50 évig ragaszkodsz egyfajta rögzített tápanyagarányhoz, az hová vezethet. Azok az arányok, amelyek kedvezőnek tűnnek a tartamkísérletekben, nem biztos, hogy közgazdaságilag vagy ökológiailag is fenntarthatók. A hagyományos, nem tartamkísérleti termőterületeken teljesen más törvényszerűségek uralkodnak. Differenciálni ott és azt érdemes, hogy hol és mi történik meg. Ha nincs tápanyag-reakció, a megtérülés esélye is elvész. A felmerülő pluszköltségeket nincs, ami ellensúlyozza. Precízen (precíziósan) veszteséget termelni balgaság lenne.

A meglepetések sorát gyarapítja a tápanyagok szakma által túl-

dimenzionált jelentősége. Kétségtelen, hogy okszerű tápanyagellátás nélkül nem várhatunk tartósan eredményeket. Ennek ellenére tapasztalatból is és kísérleti eredményekből is merítve megjegyezhetem, hogy a mi éghajlati adottságaink mellett a fő limitáló tényező a csapadék. Csapadékos vagy öntözött évben a táblán belüli heterogenitás meg is szűnhet, de minimum lényegesen mérséklődhet. Zónalehatárolás-kor a mi esetünkben a fő szempont a zónán belül vizsgált talajszelvény víztároló és vízszolgáltató képességének meghatározása. Az ennek alapján lehatárolt területen nézzük meg aztán később a talaj egyéb „limitáló” tulajdonsá-

Eltérő tulajdonságú zónák éles határa egy szigetközi táblán

2. kép: Isaria Fritzmeier növény szenzor műtrágyaszóróval

gait, mint a tápanyag-szolgáltató képesség, kémhatás stb.

Kísérleteink bizonyítják, hogy egyes esetekben a termelt növényfaj genotípusainak (fajták, hibridek) nagyobb jelentőségük lehet, mint a tápanyag-utánpótlás némely elemének. Ezért is fektetünk mi nagy hangsúlyt a termesztett növények genotípusainak tápanyagreakció-vizsgálatára.

Ezek mellett számos olyan technikai fejlesztés van folyamatban, amely nem az eddigi eredményekből igyekszik következtetni a majdani kialakuló állapotokra, hanem operatív, esetleg valós időben történő mérések alapján optimalizálja a helyspecifikus kijuttatást. Ezeknek a fejlesztéseknek létezik űr-, légi és földi irányú is. Bevetésre alkalmas mennyiségben és minőségben jelenleg a különböző növény szenzorok állnak – állhatnak – rendelkezésre a gyakorlatban. Itt műszerek módosíthatják a döntéseinket az általunk megengedett határokon belül, a pillanatnyi mérések és ebből származtatott igények alapján (2. kép).

Az általunk tesztelt készülék nemcsak a nitrogén a növény igénye szerinti kijuttatásának differenciálására alkalmas, hanem használhatjuk repcében a regulátorok növényfejlettséghez igazított dózálására, illetve kalászosokban –

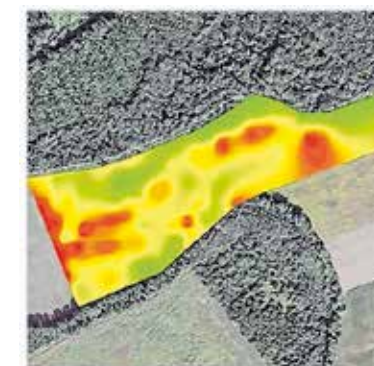
szintén igazodva a növény állapotához – a szárszilárdítók dózálásának differenciálására is. Kalászosokban a nem megfelelő dózis alkalmazása a hatás elmaradását, míg más esetekben fitotoxicitást okozhat. Nem egységes állományban ezeknek a dózispontosításoknak az elvégzése nagyon hasznos lehet.

A műszerhasználat alkalmával szembeüvöltött, hogy nitrogén-trágyázásnál a növények nitrogén-ellátottságának mértéke nem mindenhol esik egybe a biomaszamenetességgel (3–4. kép). Következésképpen a növények állapota nem minden területen függ össze a terület tápanyag-szolgáltató képességével: a terület szemre egész mást mutat! Ez azonban egy egyszerű talaj- (tápanyag-) vizsgálattal előre nem jelezhető. Ilyenkor is jó szolgálatot tehet a növény-szenzor.

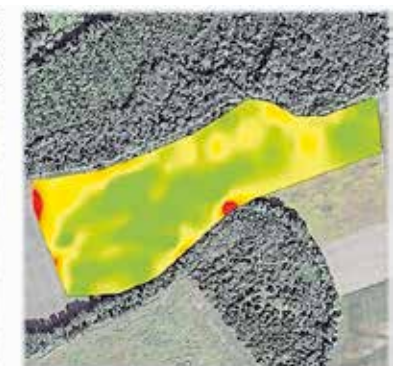
Ezek az új technikai megoldások véleményem szerint rövid távon biztosan nem veszik át a régi szerepét. Ellenben nagyon jól kiegészítik őket, pontosítják a bizonytalanságaikat, de ami a legfontosabb, hogy bizonyos esetekben részben korrigálni képesek a „zónaparadoxonok” rendszerbe kódolt évjárat hiábait.

Összességében, az elmúlt évek tapasztalatai alapján, véleményem szerint a legnagyobb kihívás meg-

határozása nem szakmai, hanem lélektani, marketinglélektani kérdés. Túlfűtöttséget, túl nagy elvárást, „csodavárást” érzek a precíziós gazdálkodással szemben. Ez nem a gazdálkodók hibája, ők ebben az esetben csak áldozatok. A történelem ismétli önmagát. Egy (kis) csoportos kiábrándulást már megértünk ezen a területen több mint egy évtizede. A mostanival az a gond adódik majd, hogy nem az első lesz, és nem lesz kicsi. Csálódott ügyfelek tömege fogja elveszteni a hitét a precíziós gazdálkodásban, és cunamiszerűen fogja

3. ábra: 3D érték – vegetációs index

4. ábra: 3D érték, az időmennyiség nitrogén-ellátottságát jellemző

elsodorni ezt a törékeny rendszert, ha a valós szervizek és szolgáltatók nem kerülnek egy szintre a kívülről keltett igényekkel. Nagyon drámai a helyzet az eladott gépek/műszerek beüzemelése, kompatibilitása terén. Jelentéktelen dolog, de egy szoftverfrissítés mégis min-

dent hetekre a „feje tetejére” állíthat a legkiforrottabb rendszerekben is. Én magam is azt hittem, hogy ennél előrébb tart a felkészültség. Talán így is volt, de a „ruhát nem ekkora testre szabták, és most helyenként nagyon bevág”.

Fontos lenne, hogy beszállítói, szolgáltatói oldalon is önmérsékletet lássunk. „A király meztelen!” típusú önvizsgálat és vallomás nagyon sokat segítené addig, míg ezt nem a csalódott tömeg kezdi el követelni.

Gazdálkodói oldalról egy egyetemista koromból származó történet „kísért”. Az egyetemi lovasiskolában néhány napos kellemtelen időjárás lehetetlenné tette a lovak mozgását, a helyzetet még tetőzte egy erős időjárási front. A lovak meg voltak „örülve”, és csak úgy röpködött mindenki a hátukról. A lovasiskola vezetőjének jogos kérése volt, hogy mindenki üljön vissza a lovára, majd hamarosan megnyugszanak. Én nem vártam meg, míg lecsillapodnak... ez lett életem egyik emlékezetes és vesztett csatája.

Aki nem akar vesztes lenni, és meg akarja nyerni a csatát, annak – a pillanatnyi körülmények ellenére is – „vissza kell ülnie a lóra”.

Tapasztalatból tudom, hogy a lelátóról nem lehet megtanulni lovagolni. De lovat mindenki maga választ!

DIGITÁLISINFORMÁCIÓ-SZOLGÁLTATÓK ÉS TECHNOLÓGIAI FEJLESZTŐK, INNOVÁCIÓS MUNKACSOPT/NAK

Három a magyar igazság – a változás nyolc lépcsőfoka (Negyedik rész)

A „Három a magyar igazság” kampányunk népszerűsítéséhez, a tisztább göngyölegek kultúrájának széles körű elterjesztéséhez John P. Kotter amerikai professzor elméletét vettük alapul, amelynek témája a változás nyolc szakaszból álló folyamata. Az elmélet mind a nyolc lépcsőfoka univerzális, így aki valamiféle tartós változást szeretne elérni (az üzleti és magánéletben egyaránt), segítséget meríthet ebből a tanulmányból. Bemutatjuk, hogyan segít bennünket ez az elmélet a végső célunk elérésében, a műanyagok anyagában való hasznosításában.

Az előző lapszámokban bemutatuk az első hat lépcsőfokot, a mostaniban sorra vesszük az utolsó kettőt. A hetedik lépcsőfok az elért eredmények megszilárdítása és további változások kezdeményezése, míg a nyolcadik az új megoldások meggyökereztetése a vállalati kultúrában.

Az elért eredmények megszilárdítása és további változások kezdeményezése

A hetedik lépcsőfok elérésekor, a cél elérése előtt sok minden megakaszthatja a folyamatunkat. Valahányszor kiengedünk a munka elvégzése előtt, döntő fontosságú lendítőerő vész el. Nagyon gyors lehet a visszarendeződés és olyankor a régi tradíciók, szokások újból elfoglalják a helyüket. Szélsőséges esetben a hetedik szakasz hosszú éveikig elhúzódó folyamat is lehet. Ebben a szakaszban jellemző, hogy további és még nagyobb projekteket indítunk újtárra, felhasználva az eddig megszerzett eredményeinket és tapasztalatainkat. Ugyanakkor egyre több ember kapcsolódik be a folyamatunk segítői közé.

A hatodik lépcsőfokról szeretnénk mielőbb feljutni mi is erre a hetedik lépcsőfokra. Ez számításaink szerint

hónapokon belül várható. A legbiztosabb jelzője annak, hogy ebbe a szakaszba lépünk, két dolog lesz. Az egyik az, hogy új projektek elindítása bontakozik ki a kultúráváltási programunk mellett és a másik, hogy érzékelhetően megnő a folyamatunk segítőinek a száma. Várjuk, hogy ebbe a szakaszba érjünk és várjuk a további segítőket csatlakozását.

Az új megoldások meggyökereztetése a vállalati kultúrában

Gondot kell fordítanunk arra, hogy az új módszerek erős gyökeret ereszenek, olyanokat, amelyek behatolnak a kultúra legmélyére. Minél mélyebb a gyökér, annál nagyobb az esély arra, hogy az általunk generált változások hosszú távon is megmaradnak.

A kultúra (pl: vállalati kultúra, munkakultúra stb.) fogalma az embercsoportok magatartási normáit és közösen vallott értékeit öleli fel. A magatartási normák olyan széles körben érvényesülő cselekvési módokat jelentenek, amelyeket a csoporttagok folyamatosan megtanítanak a csoport új tagjainak, megjutalmazva azokat, akik alkalmazkodnak hozzájuk és szankcionálva azokat, akik nem. A közös értékek azokat a fontos törekvéseket és célokat jelölik, ame-

lyeket a csoport tagjai sajátjuknak érzékelnek és tartósan megmaradnak akkor is, amikor a csoport tagsága megváltozik.

A kultúra nagy erővel tudja befolyásolni az emberek viselkedését. Nehezen lehet megváltoztatni és „láthatatlansága” miatt nehéz köz-

vetlenül fellépni ellene. A kultúra csak azután változik meg, hogy sikeresen áthangoltuk az emberek cselekvését. Az új megközelítési módok rendszerint azután épülnek be mélyen a kultúrába, miután meggyőzően bizonyították használhatóságukat és fölényüket a régi módszerrel szemben.

Mi pillanatnyilag még nem értük el a nyolcadik lépcsőfokot, ez még előttünk áll. Néhány év távlatában és a hét lépcsőfokot sikeresen

magunk mögött hagyva elérhetjük végső célunkat, ami a műanyag csomagolóeszközök anyagában való újrahasznosítása. Amikor majd a gazdálkodók gondolkodás nélkül háromszor kiöblítik és kicsepegtetik a növényvédőszeres flakonokat – és ezt a tevékenységet tanítják meg új munkatársainak is –, akkor mondhatjuk el, hogy felértünk a folyamat csúcsára: elértük a kitűzött célunkat.

Záró gondolatként idézzük Kotter professzort: „Azok az emberek, akik ma a vállalkozások csúcsán másokat arra ösztönöznek, hogy tegyék meg az ugrást a jövőbe, felbecsülhetetlenül fontos szolgálatot tesznek az emberiségnek”. Ezekkel a szavakkal

biztat mindannyiunkat a professzor arra, hogy mi magunk legyünk a változások elindítói és mozgatórugói. Mi is erre biztatjuk olvasóinkat és kívánjuk, hogy sikerrel vegyék mind a nyolc lépcsőfokot! Továbbra is várjuk azon személyek jelentkezését, akik felelősséget érznek a környezetünk iránt és szívesen részt vennének csapatunk munkájában. Kérjük, hogy jelentkezésüket a zoldklub.nak@cseber.hu e-mail címre küldjék.

■ FENYVESI RITA/CSEBER

Hét régióban 58 agrárcentrumot nyit a Takaréék Csoport

Teljes országos hálózatára kiterjeszti önálló agrárüzletágát a Takaréék Csoport. Az ügyfelek magasabb szintű kiszolgálására új termékeket és új modellt is bevezetnek, hogy minél hatékonyabban segítsék az agrárium növekedését és versenyképességét.

A Takaréék Csoport a három legnagyobb szereplő között található az agrárfinanszírozási piacon, több mint 28 ezer agrár-ügyfél számláit vezetik, 18 ezer hitelszerződést kezelnek és több mint 10 ezer gazdának nyújtanak finanszírozást. Piacvezetők az Agrár Széchenyi Kártya közvetítésében, háromból két ügyfél a Takaréék Csoportnál veszi igénybe az államilag támogatott hitelkonstrukciót.

A pénzintézet most újabb szintet lépett. A hazai bankszektorban egyedülálló módon egy rugalmas, az agráriumhoz értő, de a takarékokra jellemzően közvetlen ügyfélkiszolgálású, önálló üzletág kezdte meg működését idén májusban az új Takarékbankon belül. Akkor öt

városban indult el a projekt, amelyet a takarékok október végi végső egyesülését követően az egész országra kiterjesztettek. Hét, történelmileg és földrajzilag összetartozó térségből alakították ki a régiókat, amelyekben összesen 58 agrárcentrum nyílik meg, 200 ügyintézővel.

Az új agrárcentrumok a bankfiókokban vagy azok közvetlen közelében működnek és alapvetően finanszírozási megoldásokkal foglalkoznak. A helyszínek kiválasztása során a cél az volt, hogy az ügyfelek számára maximum 30-40 kilométeren belül elérhető legyen a szolgáltatás. Emellett a számlavezetési és befektetési szolgáltatások továbbra is elérhetőek lesznek

minden Takarékbank fiókban az agrárügyfélkör számára is.

Az új hálózat a teljes agrárügyfélkör kiszolgálását ellátja üzemmérettől függetlenül, de ezen felül minden 200 hektár/üzemméretet elérő vagy meghaladó szántóföldi termelőhöz és az azzal egyenértékű állattenyésztő, kertész, szőlész-borász vagy élelmiszerfeldolgozó ügyfélhez dedikált agrárügyfélkapcsolati menedzsert delegálnak, akik a telephelyükön szolgálják ki a partnereket. A menedzserek autóval, laptoppal, telefonnal felszerelt mobil bankárok, akik „házhözmennek” és az általános szolgáltatásokon kívül akár már a szántóföld szélén is adnak finanszírozási és számlavezetési ajánlatot.

A finanszírozói hálózat képzését a Takaréék Csoport szakemberei egybebe közt a nemzetközi agrárszakmai vásárokon tett látogatások, illetve a szakmaközi partnereik által tartott tematikus képzésekkel biztosítják. A menedzserek így nemcsak termékeket tudnak ajánlani, de más pénz-

ügyi segítséget is nyújtanak, hiszen naprakész információik lesznek a trendekről, a piacokról vagy az árákról.

Az új üzletág nemcsak modern kiszolgálással, de korszerű termékekkel is jelentkezik. Ennek keretében hamarosan bevezetik a „Barázda” termőföldvásárlási hitelterméket, amely kapcsán háromféle megoldás közül választhat az ügyfél. Ezek között van egy földvásárlási hitelkeret, amelyet olyan termelőknek ajánlanak, akik rendszeres földvásárlók a piacon, szeretnének termőföldet vásárolni, de még nem tudják pontosan hol és mennyit vásárolni. Ez a konstrukció biztosítja, hogy az ügyfél a banki döntéssel a háta mögött bármikor ajánlatot tehessen az eladó földekre. Az új Takarékbank még az idén bevezet két kedvezményes agrár-bankszámlát is. Az egyiket a kisüzemek, a másikat a közép- és nagyüzemek működésére fejlesztették ki.

■ SZPONZORÁLT TARTALOM

Betelt a pohár a nyugat-európai gazdáknál

Németország történetének legnagyobb gazdatüntetés-hullámaként számolt be a helyi sajtó az országban október során végisőpró demonstrációkról.

Megelégtelték a nyugat-európai gazdák azt, hogy a magukat civilnek nevező (NGO), különböző lobbierdekeket képviselő szervezetek és a velük együtt tevékenykedő zöldpártok a gazdák nyakába akarják varni az éghajlatváltozás problémáját. Németországban konkrétan azután mentek az utcára a gazdák, hogy a kormány bemutatta agrárcsomagját, amely további szigorításokat tartalmaz a környezet-, éghajlat- és állatvédelem területén. Miközben a gazdák egyre elkeseredettebbek, a zöldszervezetek és a velük egy húrton pendülő politikusok kevesellik a kormány ezen intézkedéseit.

A nyugat-németországi gazdaszervezetek (Rajnavidék, Vesztfália) már 2019. október 14-én egy ezerfős tüntetést szerveztek az agrártárca bonni épülete elé, amelynek kiváltó oka az úgynevezett „agrárcsomag” volt, amely számos környezet-, éghajlat- és állatvédelmi szigorítást, a II. pillérbe történő 6 százalékos átcsoportosítást, valamint túlzott bürokráciát tartalmaz a gazdálkodókra nézve. Emellett a Mercosur-megállapodás is komoly kihívások elé állítja nemcsak a német, hanem az unió összes gazdáját.

A következő napokban folytatódott a tünteteshullám, október 22-re Németország történetének legnagyobb gazdademonstrációját jelentették be. Bonnban mintegy 10 ezer tüntető és 800 traktor, Berlinben körülbelül ezer tüntető száz járművel vett részt a demonstrációban. További tarto-

mányi és járási székhelyekre is jelentettek be tüntetéseket.

A bonni tüntetésen a Rajna-vidéki parasztszövetség elnöke, Bernhard Conzen leszögezte: a politikanak és a társadalomnak tudomásul kell vennie, hogy a tervezett szigorítások (klímavédelem, trágyarendele, biodiverzitás, állatjólét) mellett a gazdák nem tudnak tovább termelni, sokuk fel fog hagyni a gazdálkodással, a „megélhetésük forog kockán”. Conzen a Mercosur-megállapodás tervezetét is élesen bírálta. Johannes Röring vesztfáliai

parasztszövetségi elnök (és egyben kereszténydemokrata Bundestag-képviselő) az állatjóléti teljesítmények méltányos elismerését kérte a politikától. A rajnavidék-pfalzi gazda- és borászszövetség elnöke, Eberhard Hartelt Klöckner pedig a csomag felfüggesztését követelte az érintett miniszterektől, mint mondta „a környezetvédelem csak a gazdákkal közösen és nem ellenükben valósítható meg”. A kritikákra válaszul az agrártárca államtitkára azt mondta, hogy a szakminisztérium a gazdákkal van, nem

hagyja őket egyedül, velük közösen szeretné megoldani a problémákat, ugyanakkor a gazdák részéről is szükség van a változásra való készsége (pl. azért, hogy a rovarok pusztulása megálljon).

Közben a közösségi médiában, a Facebookon már 20 ezer fősre nőtt (és 70 ezer követővel rendelkezik) a „Land schafft Verbindung” (a termőföld/táj kapcsolatot teremt) elnevezésű csoport, amely a gazdák, a két szaktárca (BMEL és BMU), valamint az NGO-k közötti egyeztetéseket szorgalmazza, egészen a közös megállapodásig.

A kormányzati reakciók alapján látható, hogy a német szövetségi agrárkormányzat az NGO-k által klímahiszterikusá tett társadalmi tömegek elvárása és a gazdák érdekei közötti nagyon szűk mezsgyén kénytelen lavírozni, miközben utóbbiak érdeke valójában az össztársadalmi érdek is.

Több ezer gazdálkodó tiltakozott Hollandiában is. A traktorokkal felvonuló termelők transzparensen többek között arra hívták fel a figyelmet, hogy nem állatkínzók, reagálva ezzel azon európai zöldpolitikusok állításaira, akik állatkínzóknak és környezetszennyezőknek állítják be a gazdákat.

Kampány indult az állattenyésztést övező tévhitek ellen

Meghatározó európai szakmai és érdekvédelmi szervezetek kampányt indítottak az állattenyésztést és az állattermék-előállítást övező tévhitek eloszlátása érdekében. A sajtóban és a közösségi médiában növekvő számban megjelenő tévhitek és vélemények így olyan képet festenek az állattenyésztésről, amely szöges ellentétben áll a valósággal. Mindezek pedig alapvetően befolyásolják az európai fogyasztóknak az állattenyésztésről és az állati termékekről alkotott véleményét. A félretájékoztatás megakadályozása és a tévhitek eloszlátása érdekében több meghatározó európai állattenyésztési szövetség „European Livestock Voice” néven kampányt, illetve információs portált (www.meatthefacts.eu) indított. A NAK kiemelt feladatának tekinti a fogyasztók hiteles tájékoztatását, az agráriumban tevékenykedők megbecsültségének helyreállítását, ezért csatlakozott a kampányhoz. A köztestület vezető tisztségviselőivel a témában készülő videók a kamara közösségi oldalain lesznek elérhetőek.

NAK
BIZTOSÍTÁSOK

NAK BIZTOSÍTÁSOK

Együtt velünk, értékei védelmében!

Közeleg a tél...

Biztosítsa növényeit velünk a téli fagykár ellen is!

- ▶ Majdnem minden köztermesztésben lévő növény biztosítható
- ▶ Állami támogatás igényelhető, akár 65% mértékében
- ▶ Kilenc kockázatra választható
- ▶ Kárenyhítési Alap juttatásai így maximalizálhatók ki
- ▶ Kockázatviselés akár már másnaptól

NEMZETI
AGRÁRGAZDASÁGI
KAMARA

Biztosításközvetítő falugazdászaink a fentiek kívüli esetekben is segítenek Önnek a legideálisabb biztosítás megtalálásában!

NAK – A MEGBÍZHATÓ PARTNER

Kövessen minket!

www.biztositas.nak.hu
Telefon: +36 1 802 6100
E-mail: info.biztositas@nak.hu

Jövőképet kell adni az agrárium szereplőinek

Hajdú-Bihar megyében valósul meg a tervezett öntözésfejlesztési beruházások jelentős része, ami nagyban javíthatja az ágazat jövedelemtermelő képességét. Szólláth Tibor, a kamara megyei elnöke szerint emellett tovább kell erősíteni a Debreceni Egyetem kutatás-fejlesztési kapacitásainak bevonását az agrárágazatba ahhoz, hogy hosszú távon a magas hozzáadott értékű termékek jelentette pluszjövedelmek tovább javítsák a megye agrárgazdaságának versenyképességét.

A kamara megyei szervezetei közül a hajdú-bihari az egyik, ahol az elnök egyben települési vezetőként is tevékenykedik a hétköznapokban. Szólláth Tibor 2017-ben került – új elnökként – a megyei szervezet élére Hajdúnánás polgármestereként, és miután utóbbi tisztségre újból megválasztották, a következő időszakban is kettős feladatot lát el. Mint a NAK lap megyebemutató sorozata keretében tett látogatásunkor elmondta, két éve egy jól működő, jól szervezett megyei igazgatóságot vett át, és számára nagy segítséget jelent, hogy erre a kiváló csapatra azóta is támaszkodhat.

Megyei mindennapok

Ahogy fogalmazott, a közel 32 ezer fős megyei kamarai tagság elvárásai szerint dolgoznak, aminek tekintve a megye agrárszervezeteinek sokrétűségét – nagy kihívást jelent.

– Amit a legjobban várnak a kamarától a mi tagjaink, az a gazdasági érdekérvényesítés, a bürokratikus akadályok csökkentése, a szabályozási környezet javítása,

a versenyképességi feltételek megteremtése – mondta Szólláth Tibor. – A helyi gazdálkodókról a falugazdászok leveszik az adminisztrációs terheket, de tagi igény van nálunk például a laborszolgáltatások közvetítésére, amivel várhatóan kisebb gazdálkodók élnek majd. Szintén közreműködünk a tápanyaggazdálkodási tervek elkészítésében. Továbbá vannak olyan speciális ügyek, amikben a megyei szervezet közbenjárását kéri a tagjaink: ilyen például a védett állatok (vadliba, daru, vetési varjú, seregély) okozta vadkár, amiben, érthető módon, évek óta nem tudunk áttörést elérni!

Emellett fontos megyei feladat a tudás- és információátadás: évente több száz szakmai rendezvényt, fórumot, konferenciát, csoportos tájékoztatót tartanak a Hajdúságban, illetve az igazgatóság október elejétől kéthetente e-mailben megyei hírlevelet is küld tagjainak. Továbbá a megyei szervezet minden évben társszervezője az egyaránt országos jelentőségű Farmer Expónak és Hajdúsági Expónak. 2019-ben pedig hagyományteremtő szándékkal megrendezték az Öko

Expót, amelynek központi témája az élő talaj volt.

Az irány jó, de...

Szólláth Tibor nagy eredménynek tartja azt is, hogy az öntözés fejlesztésében sikerült előrelépni a NAK, a Magosz és a kormány egyetértésének köszönhetően.

– Az ország öntözhető területének 20–25 százaléka itt található. Az öntözésfejlesztési stratégiát megalapozó vízigényfelmérésből kiderült, hogy az országosan megkérdezett 43 ezer gazdálkodóból közel 11 ezer hajdú-bihari gazdálkodó volt. Közülük 1100 öntöz jelenleg 12 ezer hektáron, holott mintegy 34 ezer hektáron volna rá lehetőség. A felmérés szerint további közel 6500 megyei gazdálkodó szeretne öntözni közel 150 ezer hektáron. A kormány által biztosított évi 17 milliárd forint összességében száz prioritizált beruházásra fordítódik, aminek a fele a megyénket érinti, illeszkedve – magyarázta. – Az irány jó, bár szerintem ahhoz, hogy igazi országos áttörést tudjunk elérni az öntözésben, közel egymillió hektár öntözött terület elérése lehetne a cél! Ezen cél

érdekében egy nagyságrenddel több forrásra, mintegy évi 170 milliárd forint fejlesztésre lenne szükség!

Mindezt egy másik irányba fűzte tovább. Mint mondta, a nagyobb öntözött területen jelentősebb az esély az ágazat jövedelemtermelő képességének a javításához. Ezt a folyamatot javíthatja a magyar élelmiszeripar megkezdett fejlesztése, hogy minél nagyobb hozzáadott értékű termékek készüljenek, vagyis ne nyersanyagot, hanem feldolgozott termékeket adjanak el! További lehetőségként említette,

hogy a GMO-mentesség ne csak a növénytermesztésben, hanem az állattenyésztésben is érvényesüljön.

– Ma becsapjuk magunkat, amikor GMO-mentes országról beszélünk, miközben mindenki tudja, hogy az állattenyésztésben használt szója jelentős része GMO-s természetből származik! Pedig az öntözés fejlesztésére alapozva képesek lennénk az alaptörvénynek megfelelően GMO-mentes fehérjével ellátni Magyarországot! – mondta.

A megyei elnök szerint a kamara egészségének és a megyei szervezetnek is fontos feladata, hogy az agrárium szereplőinek jövőképet adjon, hogy hozzásegítse a benne dolgozókat a magasabb jövedelem eléréséhez.

– Ehhez növelni kell a természet intenzitását és a feldolgozott-sági szintet, illetve kutatás-fejlesztés bevonásával előállított, magas hozzáadott értékű termékkel a piacra lépni. Érdemes figyelembe venni, hogy a Debre-

ceni Egyetemen zajló multidiszciplináris képzések és kutatások eredményeként a régió innovációs potenciálja is kimagasló.

Nem jártak rosszabbul a gazdák

Hajdú-Bihar megye esetében megkerülhetetlen téma a leendő német autógyár. Még a 2018-as Hajdúsági Expo agrárfórumán megyei agrárvállalkozások vezetői aggódtak, hogy a debreceni üzem majdani beindulása hátrányosan érintheti a megye agráriumát. Egyfelől, mert mezőgazdasági művelés alatt álló területen létesülne, másfelől, mert elszívja a munkaerőt. Felvetettük: így közel másfél év után is érezhető ez a „vészhelyzet”?

– Komoly dilemma volt, hogy megyei kamaraként miként viszonyuljunk ehhez az üggyhez. Debrecen, illetve a megye fejlődése, gazdasága szempontjából ez egy rendkívül fontos beruházás,

viszont minden elvesztett négyzetméternyi termőföldért kár – mondta Szólláth Tibor. – Azt kértük a debreceni városvezetéstől, hogy a gazdák ne járjanak rosszabbul, aki pénz helyett termőföldet szeretne, kapjon azt. Ez szinte minden esetben így is történt, sőt, nem öntözhető termőföldek helyett öntözhető területekhez jutottak. A kérdés második felére válaszolva: ha a

mezőgazdaságban továbbra is csak a minimálbéres foglalkoztatás a realitás, akkor az ipari beruházások valóban elszívhatják a munkavállalókat, viszont ha az agráriumbeli szereplők az említett fejlesztések révén képesek nagyobb jövedelmet ajánlani, akkor a mezőgazdaság versenyképessége jelentősen javítható!

■ RAFFAI FERENC/NAK

Sok és jó tejet adjanak!

Tiszta Dallas – ez a hasonlat jutott eszünkbe, amikor a megyebemutató alkalmából felkerestük a Hajdúnánástól néhány kilométerre lévő Nyakas Farmot. A kultikus filmsorozatban szerepelt ranchhez hasonlóan itt is egy rendkívül hosszú bevezető út van és a felette átívelő táblán itt is virít „Nyakas Farm” felirat, és ez is egy végeláthatatlanul nagy terület, csak éppen az Alföld szélén.

Azt már Nyakas András tulajdonos mondta el, hogy pontosan 1700 hektár ez a nagyság, ekkora birtokon zajlik a takarmánynövények termesztése, a tejelő tehenészet és a vágómarhatartás. Szólláth Tibor azzal ajánlotta figyelmünkbe, hogy ez egy „különleges” gazdaság. Mitől is az?

– Talán attól, hogy valamennyi tevékenységünket az állattenyésztésnek rendeljük alá: azon dolgozok én, a fiaim, az állatorvos, az összes munkavállaló, hogy az állatoknak jó legyen, hogy minél több és minél jobb minőségű tejet adjanak – jegyezte meg Nyakas András.

Azzal egyelőre nincs is probléma. Mint mondta, a 2100 tehén nyáron naponta átlag 60 ezer, télen átlag 70 ezer liter tejet ad, a zárt laktáció értéke pedig 11 ezer liter felett van, ami egy igencsak komoly értéket jelent.

Az egyediséget az is kiemeli, hogy csak exportra termelnek: a romániai Gyulafehérvár egyik feldolgozója veszi meg az összes „Nyakas-tejet”. A tulajdonos szerint azért alakult így, mert csak ez a partner képes megfizetni az általuk megszabott árat – amiből aztán tisztességes nyereség képződik és aminek jelentős részét visszaforgatja a vállalkozásba –, más belföldi feldolgozó nem.

De vajon nem volna-e jobb saját üzembem feldolgozni a saját tejet?

– Gondolkodtam ebben úgy tíz évvel ezelőtt, meg is vettem a szomszédban egy földterületet, amire a feldolgozóüzemet szántam. De rá kellett jönnöm, hogy nagy kockázatot jelentett volna betörni a tejtermékipiacra néhány új termékkel, és inkább nem vállaltam. Meghaladta volna az akkori lehetőségeket és képességeket, így maradt a tejelő tehenészet. Na meg a vágómarhatartás; mi vagyunk ugyanis a hazai McDonald's gyorsétterem-hálózat egyik beszállítója – mondta.

A tulajdonos szerint a jövőbeli legfontosabb cél továbbra is az állatok kiszolgálása és a tejtermelés minimum mostani szinten tartása. Ennek érdekében a növénytermesztési ágazatot igyekeznek fejleszteni: jelenleg 480 hektár öntözött területen képesek megtermelni a takarmányt és a biztonságos, kiszámítható termesztés miatt még több földet akarnak öntözni.

Kamarai segítséget kérnek a haletetőanyag-gyártók

Jelentősen átalakult a haletetőanyag-gyártás az utóbbi évtizedekben: míg korábban a horgászok saját maguk, házilag készítették el a csalikat, ma már inkább a késztermékeket keresik a boltokban.

– A termékek döntően mezőgazdasági alapanyagokból, kukorica, búza és egyéb magvak felhasználásával készülnek. Számottevő az élelmiszeripari melléktermékek felhasználása is, és használnak halliszteket, halgazdaságoknak készített pelleteket is. Az alapanyagok legnagyobb részét hazai termelőktől, gyártóktól, forgalmazóktól szerezzük be. Van néhány domináns gyártó és nagyon sok kisvállalkozás is. A nagyok termékpalettáján megtalálható a teljes szortiment, az etetőanyagoktól a horogcsalikon át

az aromáig minden, míg a kisebb gyártók csak egy-egy területre koncentrálnak – adott rövid ágazati áttekintést Papp József, a haletetőanyag-gyártással foglalkozó Top Mix Kft. vezetője. A szakember szerint egy téves jogszabály hatása miatt tudnak érdemben fejlődni.

– Iparágunkat, nem tudván létezéséről, annak idején a hobbiállateledel-gyártás TEÁOR-kategóriába sorolták. E tevékenységet végző vállalkozások minden pályázati lehetőségtől el lettek és el vannak zárva, mert e tevékeny-

ség a nem támogatandó kategóriába esik. Ám mi nem hobbiállatoknak készítünk eledelt, hiszen a hal, amit a horgászok kifognak, nem tekinthető hobbiállatnak. A jogszabályalkotó inkább a mezőgazdasági termékeket feldolgozó iparágba kellett volna sorolja tevékenységünket, hiszen éppen azt tesszük – jegyezte meg.

Bár a kamarai törvény – mivel a tevékenységük a Nébihhez tarto-

zik – az agrárkamara tagjai közé rendelte a gyártókat, ám Papp József szerint a NAK illetékesei – a TEÁOR-besorolás miatt – nagyon kevés információval rendelkeztek a területről. A közelmúltban azonban sikerült egyeztetni a kamarai szakemberekkel.

– A megbeszélés egyik témája a TEÁOR-átsorolás volt, amelynek megvizsgálására ígéretet kaptunk. Ez jelentősen javíthatná pályázati pozícióinkat. Felvettem továbbá egy kamarán belüli ágazati munkacsoport felállítását is, amely foglalkozna problémáinkkal, javaslatokkal – tette hozzá Papp József. Szerinte a szakmai tömörülésüknek és érdekképviseletüknek is a kamarában kellene lennie, ugyanis ez az a szervezet, amely képes segíteni és összefogni az ágazatot.

■ RAFFAI FERENC/NAK

Védőháló az időjárási kockázatok ellen

Minden év tartogat váratlan időjárási anomáliát, amit a legnagyobb és legtudatosabb termelő sem tud kivédeni vagy megakadályozni. Az időjárási körülmények befolyásolására nincs lehetőség, viszont a termelők anyagi biztonságuk kockáztatása nélkül, egy láthatatlan védőhálót boríthatják be gazdaságukat, annak érdekében, hogy a váratlan, kockázatot jelentő és nagy anyagi veszteséget okozó események se jelenthessenek problémát. Magyarországon 2006-ban hozták létre a Nemzeti Agrárkár-enyhítési Rendszert, ami állami szerepvállalással nyújtott kárenyhítést az érintett termelők számára. 2012-ben ezt a rendszert fejlesztették tovább.

Korábbi évek adatai alapján a legjelentősebb károkat a tavaszi fagy, jégeső, aszály s a téli fagy

okozta. A károk nagy része az ültetvény- és szántóföldi növénykultúrákat érintette. Biztosítási szempontból téli fagyról beszélünk, ha nyugalmi periódusban, az őszi kalászos gaboná-, a repce- és az őszi takarmánykeverék kultúrái a téli fagy miatt kipusztulnak, valamint az ültetvények esetében a termő-rész vagy növényegyed téli fagy miatt bekövetkezett elhalásából

adódik hozamcsökkenés. Téli fagyok tekintjük a talajszinttől számított 2 m magasságban mért -15°C vagy annál alacsonyabb hőmérsékletet.

Fagyok szempontjából emlékezetes volt a 2017-es év, mikor a januári országos középhőmérséklet $-5,8^{\circ}\text{C}$ volt, ami jelentősen elmaradt az előző évek értékétől. A hónap leghidegebb éjszakáján, január 8-án mínusz $28,1^{\circ}\text{C}$ -ra süllyedt a levegő hőmérséklete. A 2017 évi összes kárenyhítési kérelem több mint ötöde téli fagykár-ra érkezett, 27,3 ezer hektáron pusztított, s 984,3 millió forintnyi kárt okozott.

Biztosítás hiányában az elismert kárigénynek mindössze a felére jogosult a termelő, miközben 1 hektár őszi gabona már 3000 forintért biztosítható.

■ NAK

Megnevezés	I. pillér	II. pillér
Kockázatok köre	jég; téli, tavaszi és őszi fagy; vihar; aszály; mezőgazdasági árvíz; felhőszakadás; belvíz	jég; téli, tavaszi és őszi fagy; vihar; aszály; mezőgazdasági árvíz; felhőszakadás; tűz
Lefedett növénykultúrák köre	szántóföldi növény, szántóföldi zöldség, ültetvény (üvegházi és fóliás termesztésben is)	biztosítási típusonként eltérő
Rendszer választhatósága	10 ha szántóföldi növény, 5 ha szántóföldi zöldség, 1 ha ültetvény esetén kötelező, alatta önkéntes	szabadon választható
Káresemény esetén a kárenyhítési jogosultság csak 50%-át kaphatja az a termelő, akinek öngondoskodás céljából nincs saját biztosítása!		

www.mezogazdakiado.hu

4900 Ft helyett
3500 Ft

4900 Ft helyett
3500 Ft

A kiadvány megrendelhető a kereskedelem elérhetőségén:
1097 Budapest, Gubacsi út 30.
Telefon: +36-1 460-2729
email: kereskedelem@mezogazdakiado.hu

www.mezogazdakiado.hu

6900 Ft

3900 Ft

A kiadvány megrendelhető a kereskedelem elérhetőségén:
1097 Budapest, Gubacsi út 30.
Telefon: +36-1 460-2729
email: kereskedelem@mezogazdakiado.hu

www.mezogazdakiado.hu

4900 Ft

2900 Ft

A kiadvány megrendelhető a kereskedelem elérhetőségén:
1097 Budapest, Gubacsi út 30.
Telefon: +36-1 460-2729
email: kereskedelem@mezogazdakiado.hu

www.mezogazdakiado.hu

Vegyszeres gyomirtás és termésszabályozás

Kádár Aurél:

Vegyszeres gyomirtás

című átdolgozott könyve 2019 decemberében jelenik meg!

Regisztráljon a www.mezogazdakiado.hu oldalunkon, hogy a megjelenés pontos idejéről hírlevélben tájékoztathassuk Önt.

Az ott feltüntetett dátumtól lehetősége nyílik arra, hogy webáruházunkban megrendelje a kiadványt.

A kiadvány megrendelhető a kereskedelem elérhetőségén:
1097 Budapest, Gubacsi út 30.
Telefon: +36-1 460-2729
email: kereskedelem@mezogazdakiado.hu

Elhúzódó uniós folyamatok és ezek hatása a Közös Agrárpolitikára

A KAP cikksorozat korábbi részeiben már betekintést nyújtottunk arról, hogy az uniós szinten milyen tényezők befolyásolják a 2020 utáni Közös Agrárpolitika alakulását. Ezek közül számos esetben további csúszások tapasztalhatók, amely még hosszabbra nyújtja az eddig is elhúzódó folyamatokat.

Az Egyesült Királyság Európai Unióból történő kilépése (Brexit) jelentős hatással van az EU következő időszaki költségvetésére. A Brexit-tárgyalások meghosszabbodása a költségvetési megállapodás elhúzódását is maga után vonhatja. A jelenlegi helyzet szerint a briték 2019. december 12-én tartanak előre hozott választásokat, amely nagyban meghatározza azt, hogy miként zajlik majd le – az új határidő szerint 2020. január 31-ig – az unióból való kilépési folyamat. Kérdés, hogy ennek fényében milyen ütemben sikerül addig is előrehaladni az uniós költségvetést érintő tárgyalásokkal és annak jóváhagyásával.

Az Európai Unió Tanácsában zajló viták során több tagállam hangsúlyozza, hogy az EU új költségvetésének hiányában nem lehet megfelelő szakpolitikai döntéseket hozni a Közös Agrárpolitikát illetően. Tekintettel arra, hogy a költségvetési tárgyalások is elhúzódni látszanak, ez a KAP-redeletjavaslatok véglegesítésének eltolódását is eredményezheti.

Egyes vélemények szerint az új időszaki szabályozást 2020 őszén hagyják majd jóvá, így 2021 már biztosan átmeneti év lesz, mivel az új szabályok átültetésére kevés lenne a fennmaradó idő. Az átmeneti időszakot érintő szabályokról az Európai Bizottság 2019. októ-

ber 31-én tette közzé javaslatát, amely még 8 héti véleményezés alatt áll. Ezt követően kerül majd az Európai Parlament, valamint a

Tanács elé, hogy annak tartalmáról vitát folytassanak és végül elfogadják.

A korábban közöltekkel ellentétben az új Európai Bizottság sem kezdte meg működését 2019. november 1-jétől. Ennek oka, hogy az első körben Ursula von der Leyen által kiválasztott biztosi jelöltek nem mindegyikét fogadta el az Európai Parlament illetékes szakk bizottsága, ezért néhány tagállam, köztük Magyarország esetében is új jelölt állítására volt szükség. A biztosi jelöltek listája még mindig nem végleges, ezért az is kérdésként merül fel, hogy mikor szavaz róla az Európai Parla-

ment. Egyelőre nem tudni, hogy az új Európai Bizottság pontosan mikor kezd majd meg a működését, de erre 2019. december 1-je

előtt nagy valószínűséggel nem kerül sor. A következő időszaki uniós költségvetés, valamint a KAP jogszabályok jóváhagyása ugyan hiába várat még magára, a tagállami fejlesztési célkitűzéseket magában foglaló KAP Stratégiai Terv előkészítése már megkezdődött. Az Agrárminisztériumban megalakultak azok a tervezési munka- és almkacsoportok, amelyek a már említett stratégiai tervdokumentum kidolgozásáért felelősek. Emellett a Magyarország által a 2021–2027-es időszakban alkalmazni kívánt beavatkozások megalapozását jelentő ágazati helyzefelmérések is folyamatosan készülnek, amelyek az illetékes kamarai osztályok és alsztályok bevonásával kerülnek megvitatásra. A termelőknek tehát most van lehetőségük arra, hogy elmondják véleményüket, és ezáltal hatással legyenek a következő időszak őket érintő támogatáspolitikájára.

A NAK célja, hogy a 2020 utáni Közös Agrárpolitika keretei olyanok legyenek, amelyek minél inkább a magyar termelők érdekeit szolgálják. Ezért is tartjuk fontosnak, hogy a kamarai tagokat már a kezdetektől fogva bevonjuk a programozásba, és egy olyan párbeszéd alakuljon ki, amelyre a tervezés további szakaszaiban is lehet építeni.

■ HORVÁTH DÓRA/NAK

Meg kell őrizni a házisertés pestismentességét

Magyarországon eddig 1014 bejelentett esetben 2067 afrikai sertéspestis (ASP) miatt elhullott vaddisznó tetemét találták meg vagy lőttek ki diagnosztikai céllal. A vírus a vadállományban az ország északi részén több gócba aktív. Házisertés-állományból nem történt bejelentés.

Szeptember végén az afrika sertéspestissel fertőzött vaddisznók jelenléte átlépte a Dunát. A Pilsneri Parkerdő Zrt. Budakeszi Erdészetének területén, egy körülkerített erdőrészen történtek az elhullások. Jelenleg úgy tűnik, hogy Borsod-Abaúj Zemplén megyéből a Tisza mentén (esetleg annak közvetítésével) terjed a betegség.

Az ASP-helyzet a szomszédos országokban súlyos, illetve jelentősen romlott a közelmúltban, emiatt Magyarországon is magasabb készültség, valamint határozott lépések megtétele vált indokolttá. Legnagyobb terjesztési kockázatként az ember általi terjesztést kell kiemelni. Az emberek ételmaradványokkal és a ruházaton keresztül tudják elsősorban terjeszteni a vírust.

A betegség vadállományban való jelenléte folyamatos fertőzőforrást jelent. Jelen ismeretek alapján általánosan kijelenthető, hogy ahol a vaddisznóállomány sűrűsége négyzetkilométerenként 0,5 állat alá csökken, ott a vírus lekorlátozva saját magát és végül a terjedése is megállhat. Magyarországon átlagosan négyzetkilométerenként 2–2,5 a vaddisznóállomány sűrű-

sége. Ezért érdemi előrelépést az állomány gyéritése és ezzel együtt a tetemek gyűjtése jelentene. Bár az állattartó telepeken a védekezés hatékonysága elsősorban az állattartó felelősségvállalásától függ, és nem az állomány nagyságától, de a járványvédelmi és állategészségügyi előírásokat a kis létszámú állattartóknak is fokozottan és maradéktalanul be kell tartaniuk! Az ASP házisertés-állományba való behurcolásának legkritikusabb tényezői:

- fertőzött, beteg állat
- fertőzött élelmiszer, élelmiszer-hulladék (még a felfőzött moslék is!)
- fertőzött takarmány
 - zöldtakarmány etetése tilos
 - szemestakarmányt legalább 90 napig pihentetni kell
- fertőzött alomanyag (megfelelő hosszúságú pihentetés: minimum 90 nap!)
- ragályfogó tárgyak, járművek, (megfelelő fertőtlenítés fontossága)
- maga az ember (ruházat, cipő, élelmiszer-hulladék)

Minimum járványvédelmi követelmények, amelyek jelentősen csökkenthetik az ASP bejutását:

- állatforgalmazási szabályok betartása, az állatok nyomon követhetőségének betartása

- csak legális, TIR-ben regisztrált helyről, megfelelő állategészségügyi bizonyítványokkal rendelkező állatok vásárlása, illetve forgalmazása;
- az állatok „mozgásának” megfelelő dokumentálása – amennyiben a fertőzés gyanúja felmerül, vissza lehessen követni, hogy mely állományokkal érintkezett az adott állat;
- általános járványvédelmi intézkedések betartása (fertőtlenítés... stb.)
- telepi zártság biztosítása, dupla kerítéses rendszerek kialakítása, illetve azok rendszeres karbantartása (gazmentesítés);
- külön munkaruha és lábbeli (főleg a telepen dolgozóknak, de a látogatóknak is);
- kéz- és lábfertőtlenítés, valamint a járművek és munkagépek tisztítása/fertőtlenítése;
- takarmány regisztrált forgalmazótól történő vásárlása;
- állattartótelep takarítása, majd fertőtlenítése;
- takarmányozás, almozás tekintetében az előírt pihentetés betartása

Minden tagunk figyelmébe ajánljuk az országos főállatorvos 2019. július végén megjelent, jelenleg hatályban lévő **2/2019-es határozatát, illetve** a Nébíh honlapján elérhető **Jó Sertés-tartási Gyakorlat** útmutatót és a <https://portal.nebih.gov.hu/hu/afrikai-sertespestis> tematikus honlapot.

■ DÜL UDÓ/NAK

Minden esetben a növényvédő szer a felelős?

Az egyik legsokrétűbb, több tudományterületet felölelő szakma a mezőgazdaság. Különösen igaz ez a méhészetre, ahol a szakemberekre nagy felelősség hárul. A médiában rengeteget olvashatunk, hallhatunk hatalmas méhpusztulásokról, ahol több esetben elhamarkodottan a növényvédő szereket teszik felelőssé.

Érdekes lenne azonban komplexebben vizsgálnunk a témát annak érdekében, hogy világosabb képet kaphassunk az adott problémáról. Legfőbb célok egyike, hogy a méhpusztulások esetében ne csupán felelősségelhárítás történjen, hanem megtaláljuk és megértsük a valódi okokat. Sokszor ezeket könnyelműen és félrevezetően egyszerűsítjük le, a növényvédő szerek és a növénytermesztők számlájára írva. Sajnos a jelenlegi folyamat a méhésztársadalom és a növénytermesztéssel foglalkozó gazdák között az ellentétek elmélyítéséhez vezet. Ezt a folyamatot tovább élezik a közösségi médiában megjelenő, a valódi környezet- és természetvédő szakemberek hangját túlhangsúlyozó, egyoldalú és sarkított populista megállapítások.

A tényekről röviden...

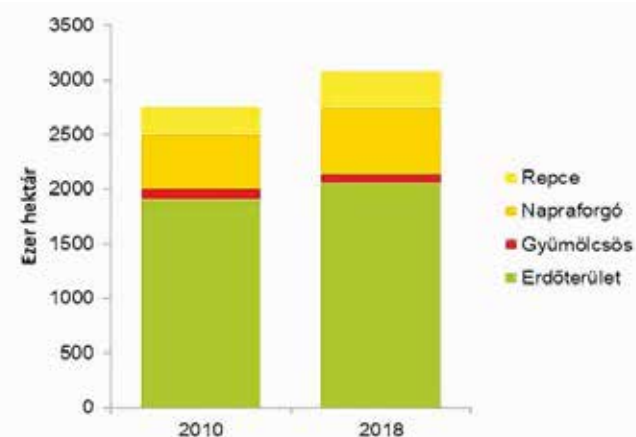
Az elmúlt évtizedekben a méhcsaládok száma folyamatosan növekvő tendenciát mutatott Magyarországon, azonban a méhlegelő területével arányosan nem nőtt, így egységnyi területre ma lényegesen nagyobb méhsűrűség jut, mint 20 évvel ezelőtt. Ez magával hozta azt is, hogy a méheink vitalitása jelentős mértékben romlott az elmúlt évtizedekben. Míg az 1990-es években mindössze 727 ezer körüli volt a méhcsaládok száma, 2005-ben már 882 ezer, 2011-re pedig 1 millió 66 ezerre növekedett. Napjainkban megközelítőleg már 1,2 millió méhcsalád található hazánkban, ami 67 százalékos növekedést jelent és közel 500 ezer csa-

láddal több, mint a 90-es években. Ezzel szemben a méhlegelő terület kevesebb, mint 12 százalékkal emelkedett, mivel lehetséges területük véges. A 2010. és 2018. években a fontosabb méhlegelő területek nagysága az 1. ábrán látható.

Az egy családra jutó méhlegelő terület csökkenése a hordás mértékére is negatív hatást gyakorol. A méhészt egy fontos döntése, hogy az adott évben mennyit hagy a mézből a méheknek a téli időszakra. Ha túl sok kerül elvételre, romolhat a kedvező kondícióban történő áttelelés. A méz jelentős részének elvételét követően sok méhészt cukorszirupot ad méheiknek, ami egyes esetekben szintén ronthatja a méhek általános egészségi állapotát, mivel az nem egyenértékű táplálék a kaptárban hagyott mézzel. Így a következő esztendőben már egy legyengült állomány kezdheti meg a gyűjtést. Az egyébként is gyengébb kondícióban lévő méhek egészségi állapotát tovább rontja a fiasítás során jelentkező nyúlós költésrothadás, költésrothadás és vagy lárvatómlósodás. A kifejezetten veszélyeztetheti a Nosema fertőzés, a varroa- és légcsoatkák.

Számításba kell venni azt is, hogy a méhek száma mellett a méhészek száma is jelentősen megnöve-

dett. Ezt sok esetben a támogatások eredményezték, ami a tapasztalatok szerint gyakran szakmai felhígulással is járt a méhészek körében. A szakma megkívánja, hogy kellő körültekintéssel és odafigyeléssel ápolják méhcsaládjaikat a méhészek, azonban ehhez elengedhetetlen a megfelelő szaktudás és tapasztalat. A betegségek felismerése, azok megelőzése kulcsfontosságú kérdés. A nagy méhsűrűség miatt az egyes családok nagyon könnyen átadhatják egymásnak a betegségeiket, így akár a jó vitális képességekkel rendelkező családok is megbetegedhetnek. Számos esetben jelentős problémát okoz, hogy a méhészek nem megfelelően alkalmazkodik az atkaölő és rovarölő készítmények. Nehézséget jelent továbbá, hogy csökkent a védeke-

1. ábra: Fontosabb méhlegelő területek nagysága (Forrás: AKI/NAK)

zésre felhasználható készítmények száma, így a méhészek számára is nehezebb a jó egészségi állapot fenntartása. Figyelembe kell venni az idei évben is jelentős mértékű szűnyogirtás méhekre gyakorolt hatását. A szűnyogok elleni védekezés a biológiai készítmények mellett kiegészül rovarirtószeres permetezéssel is, amely során delta-metrin hatóanyagot alkalmaznak. Ez a hatóanyag kifejezetten veszélyes a méheknek.

A jelenlegi kedvezőtlen helyzetet (túlzsúfoltság, általánosan leromlott

vitalitás, gyenge kondíciójú családok, szakértelem hiánya, fertőzött családok) csak fokozhatja a növényvédő szerek okozta méhpusztulást. A növényvédő szerek által kiváltott méhpusztulás tehát nem az elsődleges és egyedüli ok a méhállományok eltűnésére, pusztulására. A méhpusztulásért komplex tényezők felelnek (ideértve a fokozott élőhelyvesztést, pl. túlhasznált és fajszegegyterületek), amelyek közül felelőtlenység egy-egy okot kiemelni és végül mindent a növényvédő szerekre fogni.

Nemcsak számos konfliktusforrásra ad okot, de fontos problémákról tereli el a figyelmet, hogy a média kizárólag a növényvédő szereket állítja be fő bűnösnek, ráadásul így a növénytermesztők és a méhésztársadalom között egy olyan szakadék alakul ki, amely a közös megoldást is megnehezíti. Ezt a szakadékot mind a kommunikáció hiánya, mind a fals információk egyre csak mélyítik.

Alapvető érdekünk, hogy ezt a folyamatot megállítsuk, ezért a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara mediátorként kívánja felvállalni a kiegyensúlyozott és szakmai alapokon nyugvó kommunikáció fenntartását, kereteinek kialakítását és a minden szereplő számára megnyugtató megoldások megtalálását. Ezt segítheti a Nébih által indított reprezentatív felmérés is, amelynek eredményeit nemcsak az egész szakma, de az ágazatok sorsát szíven viselő szakemberek is nagyon várják.

A NAK továbbra is elkötelezett a magyar emberek egészségének védelmére, a környezeti kockázatok csökkentése és a teljes magyar agrárium érdekének képviselője iránt, amiben beletartoznak a magyar termelők, a méhészek és maguk a méhek is.

■ BALÁZS VIKTOR, DŰL UDÓ/NAK

A méhek környezetünk őrszemei, biológiai indikátorok

Kiemelkedően fontos a növénytermesztő gazdák és a méhészek közötti párbeszéd. Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület elhatárolódik a szakmaiatlanság és a szabálytalanság minden formájától, egy a már működő „jó gyakorlat” megismertetésére törekszik.

Kerekasztal-beszélgetést hív össze novemberben Balassagyarmaton a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, a Magyar Gazdakörök Országos Szövetsége és az Országos Magyar Méhészeti Egyesület annak érdekében, hogy minden érintett kifejtse álláspontját a méhégészségügyi helyzet kapcsán. „Az vagy, amit megeszel” – az utóbbi években egyre gyakrabban hallhatunk az élelmiszerekben és ivóvízben megtalálható szennyezőanyagok, izofokozók, tartósítószeres káros, az emberi egészséget negatívan befolyásoló hatásáról. A méhek a természetben élnek, takarmányuk is a természetből származik. Érzékenyebbek, mint a legmodernebb laboratóriumi műszerek, úgynevezett „bioszenzorok”. Ők csak jelzik, hogy rossz úton jár az emberiség és figyelmeztetnek, hogy nem késő ezen változtatni. Tudjuk, a média szenzációra törekszik, a dolgokat gyakran eltúlozza, de lehet-e elég hangos az egészségünkért, a gyermekeinkért történő aggodás? Szerintem nem!

A növényvédő szerek igenis sok problémánkért felelősek. Azonban nem tartom ezért hibásnak a növénytermesztő gazdákat. Igaz, elvéve vannak köztük nem szabályos technológiákat, nem engedélyezett szereket, nem engedélyezett növényi kultúrára használók, de ők szerencsére a kisebbek. A többség igenis vigyáz a méhekre és a vadon élő beporzókra, betartja a szabályokat és

szívesen látja földjén a méhcsaládokat, mert tudja, hogy neki is hasznot hajtanak.

A probléma kettős. Kihasznlunk-e minden elfeledett lehető-

seget a növényeink megóvására, a kártevők visszaszorítására (például vetésforgó) vagy bízunk a „mindenható” vegyszerekben? A másik, ugyanilyen súlyú probléma, hogy a többletmunkát és többletköltséget ki fizeti meg a gazdának? Erre volnának hivatottak az agrártámogatások és amikor olyan egyezmények születnek, mint a Mercosur (dél-amerikai közös piac) és az EU közötti, akkor azokat nem csökkenteni, hanem jelentősen növelni kellene. Gazdának, méhészeknek, kutatóknak keresni kell a megoldást. Minden apróság számíthat. A döntés azonban a politikusoké és a fogyasztóké. Pontosan emiatt

nem szabad elhallgatni a valódi problémát. A média nagy hatalom, de csak egy eszköz a figyelem felhívására.

A világ növekvő létszámú emberisége élelmiszerekkel való ellátásának problémája, illetve a gazdaságossági kérdések valódi problémát feszegetnek, azonban az ennek nyomán kialakult, gyakran meggondolatlan vegyszerezésre és gépesítésre alapozó gazdálkodás következményeit elfo-

tarsolyában. Először is minden esetben egyértelműen kizárjuk a méhbetegeket és a méhészt által elkövethető hibákat. A méhlegelő területének növekedése és a méhcsaládok számának növekedése közötti arányok nem okozhatnak ilyen jellegű tüneteket, a méhlegelő terheltsége csak a pergethető mézhozam csökkenését eredményezi. Ugyanígy nem lehet a méz kipergetése utáni cukorral történő etetés következménye, mivel ezt a technológiát a méhészek már több mint negyven éve követik. Az előző cikkben felsorolt méhbetegek, mint például a legsúlyosabb, a nyúlós költésrothadás esetek száma nem nőtt egyenes arányban a méhállomány emelkedésével. A költésrothadás és lárvatómlósodás előfordulása is jelentéktelen méreteket ölt. A kifejezetten veszélyeztetőként említett légcsoatka Magyarországon elő sem fordul, a viaszmosoly, ahogy a nevében is benne van, a viaszt károsítja, a méheket nem. A Noséma és a Varroa atka valóban a mindennapjainkban előforduló méhbetegek, de mindkettő több évtizede jelen van, például a Varroa az elmúlt évben „ünneplte” magyarországi megjelenésének 40. évfordulóját. Sokatmondó viszont, hogy a méhcsaládok elnéptelenedése ilyen súlyos mértékben az utóbbi években tapasztalható és csak egyes növények (repce és napraforgó) virágzásának bizonyos stádiumára esik. Különösen nagy pusztulás volt tapasztalható az elmúlt évben a napraforgó virágzásának első hetében, ami az idén már nem ismétlődött meg.

■ FEKETE JÓZSEF, OMME ÁLTALÁNOS ELNÖKHELYETTES, NAK NÓGRÁD MEGYEI ALELNÖK

Mindenki számára előnyösek az ágazati képzőközpontok

Az ágazati képzőközpontok kialakításával a cégek elérhetik, hogy a duális gyakorlati képzésbe bevont tanulók nagyobb arányban váljanak a cég munkavállalóivá – mutattak rá a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara szakképzési tanácskozásán.

Ne a tanulmányi eredmény, hanem az érdeklődési kör határozza meg a diákok szakképzésválasztását – ez a célja a kormány-nak, illetve a területet felügyelő innovációs tárcának (ITM) a Szakképzés 4.0 programmal. Fontos, hogy a középfokúiskola-választás előtt álló tanulók és szülei lássák, hogy a szakképzésben végzett diákok versenyképes végzettséget, a gazdaság által elvárt tudást kapnak, ami biztos egzisztenciát és magas jövedelmet nyújt. Akik pedig a szakirányú felsőoktatásban szeretnének továbbtanulni, a technikus szakmai vizsgát követően a szakmai vizsgájuk eredményétől függően többletpontszámot kaphatnak majd.

Az ITM kiemelten kezeli a szakmunka presztízisének visszaállítását és fontosnak tartja, hogy megismertesse a pályaválasztó fiatalokat az új lehetőségekkel, a jövő szakmaival. Támogatnak minden olyan eseményt, ahol a pályaválasztó diákok élményalapon találkozhatnak a szakmunkában rejlő lehetőségekkel és próbára tehetik képességeiket – ilyenek például a Szakma Sztár, illetve az Agrár Szakma Sztár versenyek.

Magyarországon ma a középfokú szakmai képzés keretei között szakképzési évfolyamon tanuló 145 ezer diák közül 2019-ben 56 ezren vesznek részt duális képzésben, nagyjából kétszáz (közel 75 százalékban) a szakközépiskolában tanuló. A 2017/18-as tanévben a szakközépiskolában tanuló 74,1

ezer fő 48,1 százaléka, 35,6 ezer fő vett részt duális képzésben, a technikus képzésben ez az arány lényegesen alacsonyabb, 20 százalék alatti volt.

A Szakképzés 4.0 program szerint vonzóvá kell tenni a duális képzési modellt mind a képző, mind a képzésben részt vevők számára, illetve a szakmai elmélet és szakmai gyakorlat helyett szakmai képzést kell előtérbe helyezni. A duális képzésben tanulók arányának növeléséhez hozzájárulhatnak az ágazati képzőközpontok

ok (ÁKK), amelyek segítségével erősíteni lehet az oktatási bázissal rendelkező nagyvállalatok és a kkv-k szerepvállalását a gyakorlati képzésben.

A duális képzés háromféle modellben segítheti a szakképzést. Az „A” modellben megmarad a klasszikus duális képzés, ahol a cég önállóan végzi a gyakorlati

képzést és igényli és számolja el a képzés költségeit (ebben gyakorlatilag nincs szerepe a központnak). A „B”-ben a duális képzést teljes egészében az ÁKK végzi, igényli és számolja el a képzés költségeit. A „C”-ben egyéves képzőközponti gyakorlati alapképzést követően kerülnek a diákok a vállalkozásokhoz.

Az alapgyakorlatnak a szakképzési centrum tanműhelyében való megszerzését követően az ÁKK-k a duális képzés új szintereiként biztosítják majd a szakmai gyakorlat vállalati helyszínű megszerzését a tanulók számára. Előnye, hogy a duális képzés segítségével a fiatalok könnyebben juthatnak munkahelyhez, mert az őket foglalkoztató vállalatok szívesen látják viszont a saját profiljuk alapján is képzett, saját technológiáikat és

szakember-utánpótlásban. Az ágazati képzőközpontok kialakításával a cégek elérhetik, hogy a duális gyakorlati képzésbe bevont tanulók nagyobb arányban váljanak a cég munkavállalóivá. Hasznos számukra, hogy nem kell minden szakmai tartalom és technológia oktatására berendezkedniük, valamint nem kell teljes munkaidőben a gyakorlati képzéssel foglalkozó, az előírt képzettséggel rendelkező munkatársakat alkalmazniuk. Nem utolsósorban pedig a szervezéssel, elszámolással kapcsolatos terhek is csökkennek.

A rendszerben az ÁKK a szakképzési centrumok közreműködésével a gyakorlati képzés során valós termelő, szolgáltató tevékenységet végezhetnek (jelenleg is működnek valódi szolgáltatóst

munkahelyi elvárásait ismerő szakembert. További előny még, hogy a diák megismerkedhet a vállalati kultúrával, egy valódi munkahelyi csapat tagja lehet, ahol naponta új szakmai feladatokkal és kihívásokkal találkozhat.

Minden ágazatban általánosság vált a munkaerőhiány, ezért a vállalkozásoknak részt kell venniük a

nyújtó tankonyhák, autószervezek, építőipari szolgáltatóst végző gyakorlati képzések tisztázatlan gazdasági konstrukcióban). Előnyös továbbá, hogy a valós termelő, szolgáltató tevékenységet végző tanulók szakképzési munkaszereződés alapján dolgozhatnak.

■ NAK

Tojáságazat: gondok belül és kívül

Összetett célú tojaskampányt indít a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) és a Tojásszövetség. Az ágazatban több probléma is megoldásra vár.

A tojást és a tojástermelést övező tévhitek, előítéletek eloszlátása és a fogyasztás ösztönzése érdekében kampányt indít a NAK és a Tojásszövetség – jelentette be Györfly Balázs, a kamara elnöke a Magyar Tojás-Hibrid-Tenyésztők és Tojástermelők Szövetsége idei tojás világnapi (2019. október 11.) szakmai konferenciáján. A Tojásszövetség elnöke, Szép Imre közölte: a szervezet tojástermelési stratégiát dolgoz ki azért, hogy a hazai önellátás fokát emelni tudják.

Itthon a nagyüzemi tojástermelésben a tavalyi 1,24 milliárd után idén várhatóan 1–1,2 milliárd tojást állítanak elő. A belföldi igény 52 százalékát a nagyüzemi termelés, 26 százalékát a háztáji adja, 21–22 százalék az import. Becslések szerint a háztáji termelésből 600 millió tojás származik, az import 480–500 millió körül mozog évente. A magyar lakosság tavalyhoz hasonlóan idén is 2,3 milliárd tojást fogyaszthat el. A Központi Statisztikai

Hivatal adatai szerint tavaly a fejenkénti tojásfogyasztás 238 darab volt. A baromfiágazat tojástermelésből származó árbevétele tavaly 14 százalékkal, 24,8 milliárd forintra csökkent. Az idei első felében a termelői átlagár 19,96 forint volt, 4 százalékkal alacsonyabb az egy évvel korábbinál. Míg a termelői ár a 2017. évi szintre esett vissza, a fogyasztói ár idén annál 6–7 százalékkal magasabb, az átlagos bolti ár az első felében 40,56 forint volt.

Szóllósi László, a Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kara egyetemi docense a konferencián megtartott előadásában vázolta fel az alapvető gondokat és a lehetséges kiutat is. Előbbiek közé sorolta – többek között –, hogy a termelők nem igazán ismerik a vevői igényeket, így van némi piaci bizonytalanság. Emellett a Koronás Tojás védjegy sem igazán hozta meg a várt piaci áttörést. Megállapítása szerint az ágazatban nem megfelelő az

üzemi struktúra, a koncentráció és a szervezethez. Ahogy fogalmazott, heterogén a termelők szaktudásbeli, tőkeellátottsági és termelési technológiai színvonala, így jelentősen eltérő a tojás önköltségi ára, ezzel együtt pedig a termelők jövedelmezősége. Ezért nincs azonos érdek – amit tovább ront az ágazaton belüli ellentét –, és e nélkül nem alakul ki magasabb fokú termelői szervezethez. Mint mondta, szétaprózódott és szervezetlen a termelés és az értékesítés, a csomagolási és logisztikai infrastruktúra pedig elégtelen színvonalú, emiatt pedig problémás a folyamatos beszállítás és a gyors rendelésteljesítés. A szakember szerint a termelésben gondot okoz a szakosodás, az automatizáltság, a digitalizáció, a szakemberek, a fizikai dolgozók hiánya, az alacsony műszaki és technológiai színvonal, a meglévő kapacitások kihasználatlansága, az eladósodottság.

Szóllósi László szerint a problémák megoldhatóak lennének egy átfogó célrendszer bevezetésével. Mint mondta, a piaci igények feltárása és bővítése keretében szükséges lenne azonosítani a hazai és nemzetközi piaci igényeket és

lehetőségeket, konkretizálni kellene a vevői igényeket, növelni a hazai fogyasztást és erősíteni a hazai termékek iránti fogyasztói kötődést. A piacra jutás feltételeinek javítása érdekében jelentősen fokozni kellene a termelői szervezethez, emelni szükséges a csomagolás és a logisztika színvonalán, és vissza kellene szorítani az illegálisan tevékenykedőket. Továbbá törekedni kellene a magasabb hozzáadott értékű, feldolgozott termékek előállítására, ehhez pedig bevonnai kutatás-fejlesztési forrásokat. A termelés hatékonyabbá tétele érdekében elő kell segíteni a szakosodást, a fejlesztésekhez és a működéshez tőkét szükséges bevonnai, biztosítani a megfelelő létszámú és képzettségű munkaerőt, valamint kialakítani az állattenyésztési ágazat sajátosságait figyelembe vevő kockázatkezelési rendszert.

A szakember úgy vélte, mindezek teljesülését esetén az eredmények is jönnének: például az egy főre jutó éves tojásfogyasztás 238-ról 260–270 darabra, az önellátottsági szint 88 százalékról 92 százalékra emelkedne.

■ RAFFAI FERENC/NAK

Előremutató iowai példák a nitrogénhasználat terén

Magyarország a kijuttatható nitrátmennyiség növelésével is szeretné hozzásegíteni a gazdákat a nagyobb hozamok eléréséhez, az ehhez szükséges kísérletek jelenleg is zajlanak.

A mezőgazdaságban kiemelten fontos az olyan technológiák elterjesztése, amelyekkel csökkenthető az inputanyagigény, ugyanakkor megmarad a hatékonyság vagy akár még növekszik is. Ezen agrotechnikák, technológiák kedvezően hatnak a gazdálkodó jövedelmezőségére és a környezet megóvására is. Szükséges tehát, hogy folyamatosan tájékoztatást adjuk az újonnan feltörekvő, a fenti célokat szolgáló alkalmazásokról. Az alábbiakban az Amerikai Egyesült Államokbeli Iowában alkalmazott módszereket ismertetjük.

A gyökérszóna nitrátellátását növelő, a kimosódásokat csökkentő gyakorlatok

1. Fejlett nitrogénmenedzsment

Csak a növény számára szükséges mennyiségben, minőségben, az alkalmas időszakhoz minél közelebbi időpontban juttatják ki a nitrogén műtrágyát, ezzel csökkentve a felesleges nitrogén talajba, talaj menti vizekbe jutását.

2. Téli takarónövények alkalmazása

Ősszel, a főtermény betakarítása után téli takarónövényeket alkalmaznak. Ezek vizet és nitrátot szívnak fel a talajból, csökkentve a kimosódás lehetőségét, a nitrogénvesztést. A takarónövények – később majd zöldtrá-

gyaként talajba forgatva – alkalmaszása javítja a talaj minőségét és csökkenti az eróziót is.

3. Élő növények alkalmazása

Az élő növények alkalmazásával a növények víz- és nitrát-felvétele a vegetációs időn túl is folytatódik, ezáltal csökken a talajból kimosódó nitrátvesztés. Az élő növények jóval szétterültebb gyökérrendszere a talaj egy jóval kiterjedtebb részéből képes összegyűjteni a tápanyagokat, mint az egyéves növények.

Vizelvezető rendszerek fejlesztése

4. Drénrendszerek kialakítása – Kontrollált vizelvezetés

A földekről történő vízelvezetés rendszerbe beállítható irányító szerkezettel tudják kontrollálni. A lefolyó víz mennyiségét csökkenteni vagy szükség esetén növelni lehet, a fent említett irányító szerkezetben megtalálható kapuk/gátak fel-le mozgatásával. Ez a fajta vízszabályozás leginkább a 0,5 százaléknál kisebb lejtésű földterületeken alkalmazható.

5. A vizelvezetés intenzitásának csökkentése

A dréncsovek megfelelő elhelyezésével, mind a szélesebb térben való, mind a földfelszínhez közelebbi elhelyezésükkel csökkenthetjük a vízelvezést, ezzel pedig a nitrátimosódás is

mérséklődhet. A sekély drénezés következtében nedvesebb talajt alakíthatunk ki.

6. Elszívógó víz újrahasonosítása

A hagyományos vízelvezetésekor az elsődleges cél a felgyülemlett víz mielőbbi elvezetése a területről, így a felesleges vízmennyiség újrahasonosítása nem lehetséges. Az új technológiával a felszínről lefolyó vizet víztározókba, tartályokba gyűjtik össze, tárolják és a szárazság idején öntözés útján visszajuttatják a területre. Azzal, hogy kevesebb víz hagyja el a területet, a nitrátvesztést csökkenteni tudjuk vagy akár meg is szüntethetjük.

Gyakorlatok, amelyeket a termőterület szélénél tudunk alkalmazni

7. Bioreaktorok létesítése

A bioreaktorok lényegében a tábla szélén kialakított, faforgáccsal feltöltött árkok, amelyekben elvezetik a területeken felgyülemlett felesleges vizet. A felesleges víz elvezetésével a bioreaktorok szűrik, javítják a víz minőségét a biológiai természetes denitrifikáció során. A bioreaktorok kialakítása könnyű, de területigényes, amely a legtöbb gazda esetében problémás lehet.

8. Vizes élőhelyek kiépítése

A vizes élőhelyek, a bennük megtalálható növényekkel, talajjal, baktériumokkal és vízzel dinamikus ökoszisztémát alkotnak. Élettevékenységeikkel nitrogént vonnak el a talajból, továbbá az elszívógások, párol-

gás következtében a területen átmenő vízhozam is csökkenthető. Az ehhez hasonló élőhelyek nagyon hatékonyak lehetnek, de a széles körben való elterjedését megakadályozza az a tény, hogy kialakításukhoz földterületeket kell kivonni a mezőgazdasági művelés alól.

9. Kétlépcsős árkok kialakítása

A kisebb-nagyobb áradások ellen rendszeresen alkalmazzák a kétlépcsős árkok kialakítását a fő meder mentén. Ennek köszönhetően a kisebb áradásokat maga a meder vezeti el az adott területről, míg a nagyobb áradás esetén a magasabban kialakított, füves árok ad utat a felgyülemlett víznek. Ennek az eljárásnak köszönhetően egy olyan növényekkel teli területet hoznak létre, amely leköti a felgyülemlett nitrát egy részét a növények nitrogénfelvétele, a denitrifikáció során, továbbá csökkentik az áradás mértékét is.

10. Elárasztott pufferzónák kialakítása

A táblák szélén alkalmazott technika, amely során az elszívógó vizet egy elosztó dréncső segítségével rávezetik a part menti földterületekre. Azzal, hogy a víz betéríti a pufferzónaként használt területet, nő a denitrifikáció mértéke, a növények felveszik a nitrogént és a felesleges vizet. Az ehhez hasonló pufferzónák kialakítása olyan területen lehetséges, ahol a pufferzónák a termőterülethez képest alacsonyabb szinten történő kialakítása megoldható, továbbá szükséges a sikerességéhez a talaj szerkezeti anyag-gazdagsága is.

■ TÓTH ADRIENNE/NAK

Agrárszektor Konferencia: jelentős kedvezmény a NAK-tagoknak

Ötvenszázalékos kedvezménnyel vehetnek részt a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) tagjai az év vége legnagyobb agrárszakmai eseményének számító Agrárszektor Konferencián, amelyet december 4–5-én rendez meg Siófokon a Portfolio gazdasági portál.

A siófoki Agrárszektor Konferencia célja, hogy a legfontosabb agrártémákról nyújtson átfogó tájékoztatást az agrárgazdasági szereplőknek. A december 4–5-ei, kétnapos eseményen csaknem húsz kiemelt mezőgazdasági és élelmiszeripari téma kerül terítékre, az előadók száma pedig megközelíti a százat.

A konferenciát várhatóan Nagy István agrárminiszter nyitja

meg, a szekcióbeszélgetésekben pedig a hazai agrárium további neves államigazgatási és vállalati döntéshozói vesznek részt. Szó lesz többek között arról, hosszabb távon milyen agrárgazdasági befektetéseket érdemes végrehajtani, hogyan alakul a 2020 utáni agrártámogatásokat közvetítő uniós Közös Agrárpolitika, illetve milyen föld- és agrár-adózási változásokra lehet számítani a hazai szabályozásban.

A rendezvény résztvevői tájékozódhatnak arról is, milyen új hitel- és finanszírozási termékeket nyújtanak az agráriumban a bankok, illetve milyen halaszthatatlan lépésekre lehet szükség versenyképességük javításához. A konferencia részletesen foglalkozik a vetőmag-, a műtrágya- és a növényvédőszer-piaci trendekkel, az állattenyésztés és a kertészet előtt álló kihívásokkal, illetve az élelmiszeripar számára készülő új állami védjegyrendszerrel.

Az esemény kiemelt témái között szerepelnek a precíziós gazdálkodás legújabb technológia fejlesztései és az új hazai digitális agrárstratégia innovációs lehetőségei. A résztvevők emellett előadásokat hallgathat-

nak meg a modern takarmányozás eredményeiről, a mezőgazdasági generációváltás előtt álló legnagyobb kihívásokról és a korszerű agrármarketing kulisszatitkairól is.

A konferencia teljes programjáról és jelentkezési feltételeiről a www.portfolio.hu weboldal konferencia menüpontjában lehet tájékozódni. Az eseményen a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara tagjai ötvenszázalékos kedvezménnyel vehetnek részt.

A RÉSZLETEKÉRT OLVASSA BE A QR-KÓDOT!

AGROmashEXPO
input – gépesítés – logisztika

NEMZETI
AGRÁRGAZDASÁGI
KAMARA

Idén is ingyenes belépést biztosítunk tagjainknak a 2020. január 22-25. között megrendezésre kerülő AGROmashEXPO és AgrárgépShow-ra.

Az ingyenes belépéshez a kamara által kiadott östermelői igazolványra, vagy az új kamarai kártyára lesz szükség, melyet a fogadócsarnokokban a kamarai infópultban ülő munkatársainknál kell majd bemutatni és leolvasatni, melyre minden nap 9 és 15 óra között lesz lehetőség. Egy kártya naponta egyszer használható, és egy fő ingyenes belépésére ad lehetőséget. Kamarai kártyával nem rendelkező tagjaink forduljanak a falugazdászokhoz és kérjenek tagsági igazolást, amelynek bemutatásával is igényelhető ingyenes belépő.

Várjuk tagjainkat a G pavilon 403B standján!

Az ingyenes jegyek átvételére érkezési sorrendben, napi limitált darabszámban, 2020. január 22-25. között, szerdától szombatiig van lehetőség. A változtatás jogát fenntartjuk.

TOYOTA

ALWAYS A
BETTER WAY

LIMITÁLT AJÁNLATOK

Toyota Hilux

A Toyota Hilux 50 éve uralja a világ legextrémebb útjait.
Tegye Ön is próbára és keresse a Toyota limitált ajánlatai között!

MOST NETTÓ **6 250 000 Ft-tól**

BRUTTÓ **7 937 500 Ft-tól**

A képen látható gépkocsi illusztráció. A Toyota Hilux WLTP szerinti kombinált üzemanyag-fogyasztása: 7,0-7,8 l/100 km, kombinált CO₂-kibocsátása 185-204 g/km. A kedvezményes ajánlat Toyota Hilux Duplakabinos 2.4 D-4D Live modellváltozatra vonatkozik, üzleti ügyfelek (jogi személyek) részére érhető el, akár egy darab cégautó vásárlása esetén, a készlet erejéig, 2019. november 30-ig illetve visszavonásig. A Toyota Pénzügyi Zrt. belföldi székhelyű kis- és közép vállalatoknak szóló, az MNB NHP Fix program keretein belül nyújtott, rögzített kamatozású zártvégű pénzügyi lízing ajánlata, amely teljes körű casco megkötése esetén érvényes. A minimális finanszírozott összeg 3 millió forint, a választható futamidő minimum 36 maximum 60 hónap, évi 2,5%-os fix ügyleti kamat mellett. Hitelbiztosítéki nyilvántartásba történő bejegyzés ügyfél által, az első fizetési ütem időpontjában fizetendő összege 7.000 Ft. A kalkuláció tájékoztató jellegű, nem minősül ajánlattételnek. A Toyota Pénzügyi Zrt. a kondíciók változtatásának és a hitelbírálat jogát fenntartja. A pénzügyi lízing részletes szabályait a vonatkozó szerződéses dokumentumok tartalmazzák. Az NHP Fix konstrukció részleteiről az MNB terméktájékoztató ad további felvilágosítást. További részletek a Toyota-márkakereskedésekben.

2,5%
FIX kamat